

2010 m. lapkričio 19 d. Tarybos išvados dėl iniciatyvos „Judus jaunimas“ – integruotas požiūris į problemas, su kuriomis susiduria jaunimas

(2010/C 326/05)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

ATSIŽVELGDAMA Į:

1. strategiją „Europa 2020“, kurioje išdėstyti plataus užmojo tikslai, susiję su pažangiu, tvariu ir inovaciniu augimu, kurie turi būti pasiekti artimiausią dešimtmetį, visų pirma akcentuojant poreikį imtis veiksmų, kad būtų gerinamas švietimo lygis, didinamas užimtumas ir skatinama socialinė aprėptis, bei kurioje nustatytas konkretus ES pagrindinis tikslas, susijęs su švietimu⁽¹⁾, ir kiti tikslai, susiję su užimtumu⁽²⁾, socialine aprėptimi⁽³⁾, moksliniais tyrimais ir inovacijomis⁽⁴⁾;
2. Tarybos išvadas dėl Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos („ET 2020“)⁽⁵⁾, kuria ir toliau grindžiamas toks bendradarbiavimas ir kuri papildo strategiją „Europa 2020“, akcentuojant esminę švietimo ir mokymo reikšmę sprendžiant daugelį socialinių ir ekonominių, demografinių, aplinkosaugos ir technologinių problemų, su kuriomis šiandien susiduria Europa, ir kurioje nustatomi keturi strateginiai tikslai⁽⁶⁾, kuriais siekiama užtikrinti tvarų ekonomikos klestėjimą ir galimybes įsidarbinti bei visų piliečių savirealizaciją ir socialinių bei profesinių lūkesčių patenkinimą;
3. 2009 m. lapkričio 27 d. Tarybos rezoliuciją dėl Europos bendradarbiavimo jaunimo reikalų srityje atnaujintos sistemos (2010–2018 m.)⁽⁷⁾, kurioje pripažįstama, kad jaunų moterų ir jaunų vyrų socialinės aprėpties bei profesinės integracijos propagavimas yra viena iš svarbių priemonių siekiant Europos ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo strategijos tikslų, jį vykdati taip pat prisidedama prie asmeninės savirealizacijos, socialinės sanglaudos bei aktyvaus pilietiškumo skatinimo. Labai svarbu sudaryti sąlygas visoms jaunoms moterims ir jauniems vyrams kuo geriau panaudoti savo potencialą. Todėl rezoliucijoje raginama įgyvendinti

⁽¹⁾ Tikslas susijęs du dviem sritimis: sumažinti mokyklos nebaigusią asmenų dalį iki mažiau nei 10 % ir padidinti tretinį ar lygiavertį išsilavinimą turinčių 30–34 metų amžiaus asmenų dalį bent iki 40 %.

⁽²⁾ Padidinti 20–64 metų amžiaus moterų ir vyrų užimtumo lygį iki 75 %, be kita ko, skatinant aktyvesnį jaunimo, vyresnio amžiaus ir žemos kvalifikacijos darbuotojų dalyvavimą bei didesnę legalių migrantų integraciją.

⁽³⁾ Panaikinti skurdo ir atskirties grėsmę bent 20-čiai mln. žmonių.

⁽⁴⁾ Pagerinti mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros sąlygas, visų pirma siekiant padidinti bendrą viešųjų ir privačiųjų investicijų šiame sektoriuje lygį iki 3 % BVP.

⁽⁵⁾ OL C 119, 2009 5 28.

⁽⁶⁾ 1 tikslas: Mokymąsi visą gyvenimą ir judumą paversti tikrove; 2 tikslas: Gerinti švietimo ir mokymo kokybę bei veiksmingumą; 3 tikslas: Skatinti vienodas galimybes, socialinę sanglaudą ir aktyvų pilietiškumą; 4 tikslas: Stiprinti novatoriškumą ir kūrybingumą, įskaitant verslumą, aspektus visuose švietimo ir mokymo lygiuose.

⁽⁷⁾ OL C 311, 2009 12 19.

konkrečias iniciatyvas jaunimo reikalų srityje – t. y. konkrečiai jaunimui skirtą politiką ir veiksmus, pavyzdžiui, neformaliojo mokymosi, dalyvavimo, savanoriškos veiklos, darbo su jaunimu, judumo ir informavimo, socialinės aprėpties, kultūros ir sveikatos srityse. Joje taip pat raginama įgyvendinti integravimo iniciatyvas, t. y. iniciatyvas, kuriomis sudaromos sąlygos laikytis įvairias sritis apimančio požiūrio, taikomo tiek jaunimo politikoje, tiek kitose susijusiose politikos srityse;

4. pagal strategiją „Europa 2020“ valstybės narės ir Europos Sąjunga turėtų įgyvendinti reformas, kuriomis siekiama pažangaus ir integracinio augimo, t. y. augimo, kuris grindžiamas žiniomis bei inovacijomis ir kuriame užtikrinamas aktyviausias dalyvavimas. Jomis turėtų būti siekiama didinti švietimo ir mokymo kokybę, gerinti mokslinius tyrimus ir skatinti inovacijas bei keitimąsi žiniomis visoje ES. Jomis turėtų būti skatinamas verslumas ir padedama kūrybingas idėjas paversti inovaciniais produktais, paslaugomis ir procesais, kuriuos pasitelkus būtų galima užtikrinti augimą, kokybiškas ir tvarias darbo vietas, teritorinę, ekonominę ir socialinę sanglaudą, taip pat efektyviai ir veiksmingiau spręsti Europos ir pasaulines visuomenės problemas.

PALANKIAI VERTINA:

Komisijos komunikatą „Judus jaunimas – iniciatyva išlaisvinti jaunimo potencialą, kad Europos Sąjungos ekonomikos augimas būtų pažangus, tvarus ir integracinis“⁽⁸⁾, kuriame pasiūlytoje bendroje ES darbotvarkėje didžiausias dėmesys skiriamas jaunimui,

PLANUODAMA:

išnagrinėti pasiūlymus, įtrauktus į iniciatyvą, kurioje numatyta imtis naujų svarbių veiksmų ir intensyvuoti jau vykdomą veiklą (tiek valstybių narių, tiek Europos Sąjungos lygiu), siekiant padėti jaunimui spręsti daugelį socialinių ir ekonominių problemų, su kuriomis jis susiduria, ir sėkmingai veikti žinių visuomenėje,

PRIPAŽŪSTA, KAD:

1. Nors Europos klestėjimas didele dalimi priklauso nuo jos jaunimo, vis dar per daug jaunų žmonių susiduria su dideliais sunkumais realizuojant savo potencialą ir prisidedant prie visuomenės klestėjimo: pernelyg daug jaunimo baigia mokyklą neįgiję kvalifikacijos ar pakankamų gebėjimų, jiems nepavyksta užsitikrinti darbo ir jiems ima grėsti socialinės atskirties pavojus, dėl kurio savo ruožtu tiek asmuo,

⁽⁸⁾ Dok. 13726/10.

ties visą visuomenę patiria didelių sąnaudų. Norint ištaisyti šią padėtį reikia laikytis labiau integruoto, įvairias sritis apimančio požiūrio į švietimą ir mokymą, jaunimo, užimtumo ir socialinę politiką, kuris būtų grindžiamas dabartiniiais pasiekimais ir kuriuo remiantis būtų plėtojamos naujos veiksmingos priemonės.

2. Daugelyje valstybių narių dar susiduriama su problemomis įgyvendinant nacionalines mokymosi visą gyvenimą strategijas ir priemones, kurios yra ypač svarbios siekiant sudaryti sąlygas ne tik jaunimui, bet ir suaugusiems asmenims įgyti žinių, gebėjimų ir kompetencijų, juos išlaikyti ir tobulinti per visą karjerą. Visų pirma reikia lankstesnių mokymosi būdų, kuriuos taikant vyrams ir moterims būtų sudarytos sąlygos įvairiais jų gyvenimo etapais judėti iš vienos švietimo ir mokymo sistemos į kitą, taip pat keisti mokymosi būdus, pasirenkant formalųjį švietimą, neformalųjį švietimą ar savišvietą, ir kurie būtų patrauklūs netradiciniais būdais besimokantiems asmenims.
3. Artimiausiais metais augančiam darbo vietų skaičiui užimti reikės aukštos kvalifikacijos darbuotojų ⁽¹⁾, o šiuo metu ES yra mažesnė procentinė dalis asmenų, turinčių aukštąjį ar lygiavertį išsilavinimą ⁽²⁾, ir mažesnis mokslo darbuotojų skaičius, palyginti su šalimis konkurentėmis. Be to, Europos inovaciniam pajėgumui stiprinti reikės žinių partnerystės ir tvirtesnių švietimo ir mokymo, mokslinių tyrimų ir verslo bendruomenių ryšių, siekiant sustiprinti žinių trikampį. Tokiais veiksmais taip pat bus galima užtikrinti sąlygas žemos kvalifikacijos darbuotojams geriau prisitaikyti prie besikeičiančių darbo rinkos reikalavimų.
4. Judumas mokymosi srityje gali ne tik padėti siekti asmeninių ir socialinių bei ekonominių tikslų, bet ir tapti naudinga priemone plečiant galimybes įsidarbinti bei įgyjant arba tobulinant profesinius, pedagoginius, kalbinius, tarpasmeninius ir tarpkultūrinius gebėjimus. Tai taip pat gali padėti gerinti švietimo įstaigų darbo kokybę ir jų bendradarbiavimą. Nors įgyvendinant ES programas ir politikos priemones šioje srityje daug nuveikta, vis dar esama daug nepanaudotų judumo mokymosi srityje galimybių, kuriomis pernelyg dažnai naudojamosi tik išimtiniais atvejais. Formaliojo švietimo srityje turėtų būti aktyviai propaguojamos judumo mokymosi srityje galimybės, kad jomis galėtų naudotis jauni suaugę besimokantys asmenys, mokytojai, instruktoriai ir švietimo darbuotojai. Jauni suaugę asmenys taip pat turėtų galėti naudotis tokiomis galimybėmis neformaliojo švietimo ar savišvietos sąlygomis. Be to, reikia nagrinėti naujus novatoriškus tokio judumo būdus, įskaitant virtualųjį judumą, turėtų būti plečiamos galimybės juo naudotis, ypatingą dėmesį skiriant nepalankioje padėtyje esančių asmenų grupėms ir lyčių aspektui.

⁽¹⁾ Darbo vietų, kurioms užimti reikalinga aukšta kvalifikacija, dalis padidės nuo 29 % (2010 m.) iki 35 % (2020 m.) (Europos profesinio mokymo plėtros centro (Cedefop) vertinimas).

⁽²⁾ 2009 m. ES gyventojų, turinčių universitetinį ar lygiavertį išsilavinimą, buvo 32,3 % (Eurostatas).

TODĖL PRITARIA TAM, KAD:

1. Siekdamas iniciatyvos „Judus jaunimas“ tikslų, Europos Komisija ir valstybės narės turėtų bendradarbiauti laikydamosi platesnės strategijos „Europa 2020“, kartu užtikrinamos suderinamumą su taikomomis priemonėmis, visų pirma su nustatytais pagal Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginę programą („ET 2020“), Europos užimtumo strategiją ir atnaujintą Europos bendradarbiavimo jaunimo reikalų srityje strategiją. Veiksmų, stebėsenos ir ataskaitų teikimo procedūros turėtų būti vykdomos vadovaujantis šiomis programomis bei strategijomis ir laikantis atitinkamų jų bendrųjų principų bei tikslų. Veiksmai turi būti glaudžiai koordinuojami, į juos įtraukiant atitinkamus visų lygių suinteresuotuosius asmenis ir su jais bendradarbiaujant, įskaitant struktūrinio dialogo naudojimą.
2. Strategijos „Europa 2020“ integruotose gairėse ⁽³⁾ nustatytas pagrindas koordinuotiems politikos veiksams, už daugumą kurių atsako valstybės narės. Vykdydama tinkamą stebėseną, tarpusavio mokymosi veiklą ir rengdama pasiūlymus Europos Vadovų Tarybai, Švietimo, jaunimo, kultūros ir sporto taryba turėtų atlikti svarbų vaidmenį įgyvendinant iniciatyvą „Judus jaunimas“ ir platesnę strategiją „Europa 2020“, įskaitant konkrečią užduotį – pasiekti ES pagrindinį tikslą švietimo ir mokymo srityje.
3. Reikia papildomų pastangų siekiant padėti jaunimui spręsti daugelį socialinių ir ekonominių problemų, su kuriomis jis susiduria. Vis dėlto šiuo metu, kai biudžetas ribojamas, dedant tokias pastangas daugiausia dėmesio reikėtų skirti politikos tikslų ir investicijų optimizavimui bei tobulinimui, glaudžiau susiejant juos su strategijos „Europa 2020“ tikslais ir strateginės programos „ET 2020“ prioritetais.
4. Nors dabartinių ES programų, pvz., „Mokymasis visą gyvenimą“, „Erasmus Mundus“ ir „Veiklus jaunimas“, taikymo sritis apima daugiau, negu iniciatyvos „Judus jaunimas“ taikymo sritis, akivaizdu, kad jomis gali būti svariai prisidedama siekiant šios iniciatyvos ir apskritai strategijos „Europa 2020“ tikslų. Rengiant atnaujintas programas turėtų būti atsižvelgta tiek į plačią jų taikymo sritį, tiek į tai, kaip jomis prisidedama prie šios iniciatyvos.
5. Turėtų būti aktyviai skatinimas didesnis judumas, įskaitant trečiasias šalis ir šalis kandidates apimančių judumą, pasitelkiant tinkamas programas ir mechanizmus. Judumas mokymosi srityje taip pat turėtų apimti kokybinį aspektą ir būti grindžiamas gerai išplėtotu švietimo ir mokymo įstaigų bendradarbiavimu. Siekiant gerinti judumo kokybę ir didinti

⁽³⁾ Pasiūlymas dėl Tarybos sprendimo dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių – strategijos „Europa 2020“ integruotų gairių II dalies.

jo įvairovę, reikėtų išnagrinėti galimybes, kurias teikia kitos esamos bendradarbiavimo formos. Tačiau pats judumas turėtų būti laikomas ne tikslu, o priemone, kurią taikant būtų galima plėsti galimybes įgyti žinių, gebėjimų bei kompetencijų ir spręsti asmenines bei socialines problemas.

TAIP PAT PRITARIA TAM, KAD:

Siekiant spręsti pirmiau išdėstytas problemas reikia imtis priemonių tiek valstybių narių, tiek Europos lygiu, kurias taikant bei visapusiškai laikantis subsidiarumo principo bus padedama siekti strategijos „Europa 2020“ platesnių tikslų ir pagrindinių tikslų bei įgyvendinti su ja susijusias pavyzdines iniciatyvas.

Reikėtų išnagrinėti galimybę įgyvendinant pavyzdinę iniciatyvą „Judus jaunimas“ vykdyti šiuos veiksmus:

Konkrečiai švietimo ir mokymo srityje:

- skatinti visišką integruotų mokymosi visą gyvenimą strategijų įgyvendinimą,
- užtikrinti, kad būtų įgyjamos pagrindinių kompetencijų, kurios reikalingos visiems asmenims, ypač esantiems nepalankioje padėtyje, norint sėkmingai veikti žiniomis grindžiamoje visuomenėje,
- didinti universitetinio ar lygiaverčio išsilavinimo siekiančių asmenų dalį,
- didinti visų lygių švietimo, ypač aukštojo mokslo ir profesinio švietimo ir mokymo, kokybę bei didinti jo patrauklumą,
- propaguoti judumo mokymosi srityje teikiamą naudą didinant žinias, gebėjimus ir patirtį.

Konkrečiai jaunimo reikalų srityje:

- propaguoti įvairias sritis apimančią požiūrį, kuris taikomas tiek jaunimo politikoje, tiek kitose susijusiose politikos srityse,
- gerinti viso jaunimo, ypač turinčio mažiau galimybių, judumo neformaliojo švietimo ir savišvietos sąlygomis kokybinius ir kiekybinius aspektus,
- propaguoti neformaliojo švietimo bei savišvietos būdu pasiekiamus rezultatus ir gerinti jų pripažinimą, kad jauni suaugę

asmenys galėtų lengviau naudotis formaliojo švietimo bei mokymo ir darbo rinkos galimybėmis,

— skatinti jaunimą dalyvauti demokratiame gyvenime.

Konkrečiai užimtumo srityje:

- švietimo ir mokymo, jaunimo ir užimtumo politika gerai koordinuotu būdu turėtų apimti visus žingsnius, kuriuos turi žengti jaunimas pereidamas iš švietimo sistemos į darbo rinką. Užimtumo politika turėtų būti prisidedama prie jaunimo nedarbo mažinimo ir jaunimo įsidarbinimo galimybių plėtimo, tokiu būdu svariai prisidedant siekiant 75 % užimtumo tikslo, nustatyto darbo vietų kūrimo ir ekonomikos augimo strategijoje „Europa 2020“.

TODĖL PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ IR KOMISIJOS, ATSIŽVELGIANT Į JŲ ATITINKAMĄ KOMPETENCIJĄ:

Visapusiškai įgyvendinti šiuo metu vykdomus veiksmus ir rengti būsimas politikos iniciatyvas, kuriomis būtų siekiama plačių iniciatyvos „Judus jaunimas“ tikslų strategijos „Europa 2020“ kontekste ir ES pagrindinio tikslo, konkrečiai susijusio su švietimu ir mokymu.

Tai darydamos valstybės narės ir Komisija turėtų:

1. užtikrinti glaudų bendradarbiavimą visose susijusiose politikos srityse, ypač švietimo, jaunimo, socialinių reikalų, užimtumo, mokslinių tyrimų ir inovacijų srityse, siekiant išnagrinėti galimybę siekti bendrų tikslų;
2. užtikrinti, kad švietimo, jaunimo, kultūros ir sporto taryba ir kitų atitinkamų sudėčių Taryba visapusiškai dalyvautų įgyvendinant strategiją „Europa 2020“, be kita ko, reguliariai teikdama informaciją Europos Vadovų Tarybai apie pažangą įgyvendinant ES pagrindinius tikslus;
3. tobulinti ES programas ir biudžetus ir užtikrinti visišką bei efektyvų jų įgyvendinimą bei lėšų panaudojimą, be kita ko, atitinkamais atvejais susiejant juos su nacionaliniais ir regioniniais ištekliais ir apsvarstant galimybę pasinaudoti Europos struktūrinių ir sanglaudos fondų ir Europos investicijų banko ištekliais;
4. siekti maksimaliai panaudoti kitus ir galimus naujus finansavimo šaltinius judumui mokymosi ir užimtumo srityse skatinti;
5. apsvarstyti šių išvadų poveikį atnaujintoms ES programoms ir naujai ES finansinei programai.